

С Х В А Л Е Н О:

Педагогічною радою школи
Протокол № 1 від 31.08.2023 року

З А Т В Е Р Д Ж Е Н О:

Наказом по ЧЗОШ І-ІІІ ступенів № 4
№ 139 від 31.08.2023 року
Директор В. Сабадаш

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Черкаської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №4
Черкаської міської ради
Черкаської області
загальної середньої освіти І ступеня
на 2023 – 2024 н.р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

на 2023-2024 навчальний рік

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів №4 Черкаської міської ради Черкаської області

загальної середньої освіти I ступеня

Тип закладу: загальноосвітня школа I-III ступенів.

Освітня програма Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів №4 Черкаської міської ради Черкаської області (далі – ЧЗОШ № 4) загальної середньої освіти I ступеня (початкова загальна освіта) розроблена на виконання ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (із змінами згідно з постановами КМ України №688 від 24.07.2019 року та №898 від 30.09.2020 року).

Освітня програма школи визначає рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної середньої освіти.

Освітня програма ЧЗОШ № 4 містить:

- *вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;*
- *загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, подані в рамках навчальних планів (таблиці 1) наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272, наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273;*
- *перелік варіантів типових навчальних планів та навчальних програм;*
- *рекомендовані форми організації освітнього процесу;*
- *опис інструментарію оцінювання.*

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової середньої освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх

замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів.

Обсяг навчального навантаження для учнів 1-2-х класів: для 1-х класів – 23 години на тиждень (805 годин/навч. рік), для 2-х класів – 25 годин на тиждень (875 годин/навч. рік).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів: для 3-х класів – 26 годин на тиждень (910 годин/навч. рік), для 4-х класів – 26 годин на тиждень (910 годин/навч. рік).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень визначено у навчальних планах (української мови навчання) загальної середньої освіти І ступеня, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272 (таблиця 1) та від 08.10.2019 № 1273 (таблиця 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову. Всі варіанти навчального плану ЧЗОШ № 4 з українською мовою навчання.

Варіативна складова навчального плану школи визначалась, враховуючи: особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, побажання батьків, рівень навчально-методичного забезпечення, фахову підготовку педагогічних кадрів, матеріальну базу кабінетів, і відображається в навчальних планах школи. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Варіативна складова навчальних планів використовується на індивідуальні та групові заняття, консультації (1-4 кл. – 1 година на тиждень).

За рахунок годин інваріантної складової робочого навчального плану викладатимуться інтегровані курси у 1-4 - х класах – «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь, математична галузь, природнича, технологічна, інформативна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична) 1 клас 7 годин на тиждень, 2 клас 8 годин на тиждень, 3 клас 7 годин на тиждень, 4 клас 7 годин на тиждень.

У навчальному плані 3-4 класів перелік навчальних предметів містить назву «Інформатика», у розкладі уроків визначається час на заняття з предмету «Інформатика»

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється таким чином:

- при вивченні іноземної мови (англійської) у 1-4-х класах (при кількості більше, ніж 27 учнів у класі);

- при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів у 3-4-х класах (клас ділиться на 2 групи з кількістю не менше 8 учнів у кожній).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хв., а у 2-4 класах – 40 хвилин.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ЧЗОШ №4. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Навчальний день у 1-4 класах Нової української школи розпочинається ранковими зустрічами, метою яких є створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі та формування в учнів мотивації до навчальної діяльності. На ранкову зустріч відводяться перші 15-25 хвилин навчального дня. Основними формами організації освітнього процесу в початкових класах є різні типи уроку, а також екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, дослідницькі, інформаційні та мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, які вчитель організує в межах уроку або в позаурочний час.

Учні 3 класу розпочинають другий цикл початкової освіти. Він передбачає інтегративно-предметну основу організації освітнього процесу зі зменшенням у ньому частки ігрових методів відносно проблемно-пошукових, дослідницьких та інших методів навчання. Ця особливість зумовлює певні організаційні зміни та вибір таких методик, які створюють для учня ситуацію самостійного вибору, вияву відповідальності й ініціативності, критичної оцінки

й сміливості у прийнятті рішень, здатності в команді вирішувати проблеми. Відповідно основними видами діяльності учнів мають бути дослідницька, пошукова, творча тощо. Ігрову діяльність пропонується організовувати для проведення дидактичних, ділових ігор, ігор-стратегій тощо.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначені завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

До ключових компетентностей належать:

- 1) **вільне володіння державною мовою**, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) **здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами**, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) **математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) **навчання протягом життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її

для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

- спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;

- виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтва) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична її спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання підсилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу в ЧЗОШ №4 є різні типи уроків, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання є навчальні заняття, консультації, вебінари, онлайн форуми, віртуальні екскурсії, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Опис інструментарію оцінювання.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-4-х класах підлягають формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Відповідно до Закону України «Про освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочинається у День знань - 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2023 року №782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» - до 28 червня 2024 року).

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов, епідемічної ситуації, умовами воєнного стану (Указ Президента України від 24 лютого 2022 року N 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні"), за погодженням з відповідними місцевими органами управління освітою можуть змінюватись структура навчального року та графік учнівських канікул. В таких умовах може бути використана дистанційна форма здобуття загальної середньої освіти або можуть застосовуватись технології дистанційного навчання під час освітнього процесу відповідно до вимог Положення про дистанційну форму здобуття

повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 08.09.2020 року №1115 (із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України №201 від 24.02.2023, у редакції наказу МОН України №333 від 22.03.2023 року).

Режим роботи закладу: п'ятиденний навчальний тиждень, одна зміна.

Освітня програма ЧЗОШ №4 та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти.

На основі даної освітньої програми складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу у ЧЗОШ № 4.

Директор

Василь САБАДАШ